

Hrvoje Jurić

Odsjek za filozofiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

ETIČKI ASPEKTI PROBLEMATIKE GMO-a U HRVATSKOJ

Problem genetički modificiranih organizama (GMO) može se i mora razmatrati s različitih gledišta: biološkog, medicinskog, tehnološkog, sociološkog, ekonomskog, političkog, pravnog itd. U podlozi svih tih pristupa implicitno je prisutna *etička*, tj. *bioetička* dimenzija, koju se u raspravama često previđa, pa ju treba naglasiti, odnosno učiniti eksplicitnom. Zbog svoje integrativnosti, bioetički pogled se ne odnosi samo na apstraktne etičke principe i njihovu 'mehaničku' primjenu u raspravi o pojedinim problemima koji se tiču ljudskog života i života u cjelini, nego objedinjuje sve druge aspekte, otkrivajući pritom i ona pitanja koja ostaju nezamijećena ukoliko se problem svede na samo jednu dimenziju, primjerice biotehnološku ili ekonomsku.

U tom smislu, u ovom će se izlaganju uvodno načiniti okvir za razmatranje teme GMO-a, odnosno prikazati u čemu je novost genetičkih modifikacija u svijetu živoga. Na temelju toga, razmatrat će se teorijska, praktička i tehnička pitanja vezana uz GMO-e, apelirajući za holistički pristup, odnosno za nerazdvojivost razmatranja pojedinih dimenzija problema. Pritom će se istaknuti glavne argumente *za* i *protiv* GMO-a, te naglasiti najprije biomedicinske i ekološke, a potom i ekonomske, političke i pravne aspekte problema. Ukazujući na to da manipuliranje s GMO-ima na svim razinama zahtijeva krajnji oprez, u nastavku će se izložiti glavni bioetički argumenti protiv nesputanog i nereguliranog biotehnološkog pristupa GMO-ima.

U završnome dijelu izlaganja ukratko će se prikazati historijat rasprave i regulacije problematike GMO-a u Hrvatskoj, te izložiti načela i postavke »Lošinjske deklaracije o biotičkom suverenitetu«, dokumenta kojeg su donijeli sudionici okruglog stola »GMO i biotički suverenitet«, održanog u lipnju 2004. u Malom Lošinj, u okviru 3. *Lošinjskih dana bioetike*.